

LEKTION 2

FRÅN FRÖ TILL GRÖNSAK PÅ TALLRIKEN

LEKTION 2 (50 MIN)

FRÅN FRÖ TILL PLANTA

Under denna lektion går vi igenom hur grönsaker vanligtvis odlas - från frö till färdig grönsak. Vi går igenom vilka grönsaker det är som växer i växthus och varför, respektive vilka grönsaker som växer genom frilandsodling.

LEKTIONENS SYFTE

Hur marken används, jämförelser av olika platser och klimat.

INSTRUKTION TILL LÄRARE

Presentation: Presentera vilka odlingsmetoder som finns när man ska odla grönsaker: från frö till färdig grönsak.

Lektionens syfte: Lära sig hur ett frö växer i marken. Lära sig hur marken används när det kommer till odling på olika platser, både i elevernas närområde och ute i Europa.

Diskutera i klassen: Varför odlas vissa grönsaker på friland och andra i växthus? Vad kan skillnaden vara mellan att odla grönsaker i Spanien och i exempelvis Sverige?

ELEVUPPGIFT

Efter föreläsning: dela ut elevmaterialet och/eller låt eleverna göra Kahoot-quizen i slutet av presentationen, enskilt eller i grupp.

Koppling till läroplanen:

Lektionsinnehållet kopplar till läroplanen genom arbete och förståelse för hur ett frö blir till grönsak. Eleverna får utforska vad en växt behöver för att växa, hur klimat och plats påverkar vilka grönsaker som kan odlas på de olika sätten.

FAKTA

VAR OCH HUR ODLAS GRÖNSAKER?

Grönsaker odlas på många olika platser i världen. Var och hur de odlas beror oftast på klimat, temperatur och odlingsmark. I den här lektionen ska vi lära oss mer om hur grönsaker blir till – från frö till färdig grönsak – och hur odling kan se olika ut beroende på det klimat som råder.

Så odlas grönsaker

För att odla en grönsak behövs först ett frö. Fröet sås i jorden och väntar på rätt tillfälle att börja växa. När fröet får vatten sväller det, ungefär som en disktrasa som blir större när den blir blöt. Till slut spricker fröets skal. Då växer roten ner i jorden för att ta upp vatten och näring, medan grodden växer uppåt för att nå ljuset.

När grodden kommer upp ovan jord bildas de första bladen. Växten fortsätter att växa, kan börja blomma och till slut är det dags att skörda, när den växt färdigt.

VISSTE DU ATT...

Ett litet frö kan ligga vilande i jorden i flera månader och vänta på rätt mängd vatten för att börja växa?

GRÖNSAKSMÅLET

Olika sätt att odla

Genom växthusodling

De flesta grönsaker trivs bäst i varma och fuktiga miljöer. För att odla dem även när det blir kallare ute används växthus.

Ett växthus är byggt av glas eller plast som släpper in solens ljus. Ljuset värmer upp luften inne, men glaset gör att värmen enklare stannar kvar. På så sätt skapas ett varmt och fuktigt klimat, perfekt för exempelvis odling av tomater, gurka och sallad.

Genom frilandsodling

Frilandsodling betyder att grönsaker odlas direkt på åkrar utomhus. Ibland får fröet först börja växa till en liten planta i ett växthus, innan den planteras ut på friland.

Grönsaker som morötter, lök, rödbetor och sallad odlas ofta på detta sätt. Frilandsodling påverkas mycket av väder och årstid. Därför odlas olika grönsaker på olika platser beroende på klimat och temperatur.

VISSTE DU ATT...

Skåne har haft det 36 grader varmt en gång? Det var i Ängelholm den 30 juni 1947. Fundera på vad som hänt om man odlat i ett växthus då!

GRÖNSAKSMÅLET

ELEVUPPGIFT

GÖR GRÖNSAKSQUIZET

Vårt grönsaksquiz fokuserar både på geografi och på grönsaker. Hur många rätt kan du få?

1. Vilka fördelar och nackdelar finns med att odla grönsaker på friland? Nämn en av varje.
2. Gurkor behöver ett varmt och fuktigt klimat. Odlas gurkor vanligtvis på friland eller i växthus? Ringa in det rätta svaret.
A. Friland B. Växthus
3. Vad behöver grönsaker som odlas på friland för att växa bra? Nämn två saker.
4. Nämn två saker som påverkar hur grönsaker kan odlas?
5. Ringa in det land på kartan som du tror det odlas mest gurka i (i Europa)

ELEVUPPGIFT

FACIT: GRÖNSAKSQUIZET

1. Fördel och nackdel med frilandsodling

Fördel: Billigare odling och naturligt solljus.

Nackdel: Påverkas mycket av väder och årstid.

2. Var odlas gurkor vanligtvis?

Rätt svar: B. Växthus

3. Vad behöver frilandsodlade grönsaker för att växa bra?

Exempel: Solljus och vatten.

(Även näringsrik jord och/eller lagom temperatur ger rätt.)

4. Två saker som påverkar hur grönsaker kan odlas

Klimat och temperatur.

(Även väder eller årstid ger rätt.)

5. Land i Europa där det odlas mest gurka

Spanien

LÄMNA IN LEKTIONEN PÅ GRÖNSAKSMALET.SE

